ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

78-Ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ, ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ, АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

І ТОМ

15 – 22 травня 2026 року
Полтава

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

78-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету

ТОМ І

15 травня – 22 травня 2026 р.

Полтава 2026

учнів та педагогів, а також розроблення графічних моделей просторової організації укриттів різної місткості.

Література

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/64/2022.

2. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24.02.2022 № 2102-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20.

3. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту. Київ, 2023. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3875987194791331287.

4. ДБН В.2.2-3:2018. Заклади освіти. Київ, 2018. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3622178468516594852.

5. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Київ, 2018. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3875031219359974668.

6. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти: наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20.

7. Практичний посібник з проєктування укриттів у дитсадках та школах. Київ, 2023. URL: https://www.scribd.com/document/739120526/.

8. Barrett P., Davies F., Zhang Y., Barrett L. The impact of classroom design on pupils' learning: final results of a holistic, multi-level analysis. Building and Environment. 2015. Vol. 89. P. 118–133. DOI: https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2015.02.013.

9. SAMHSA. SAMHSA's concept of trauma and guidance for a trauma-informed approach. 2014. URL: https://store.samhsa.gov/product/samhsas-concept-trauma-and-guidance-trauma-informed-approach/sma14-4884.

10. UNICEF. Child Friendly Schools Manual. New York, 2009. URL: https://www.unicef.org/media/66486/file/Child-Friendly-Schools-Manual.pdf.

УДК 711.4:725.94:656.13

В.Г. Топорков, к. арх., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ВЕЛОСТІЙКИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ БЛАГОУСТРОЮ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Актуальність теми. Розвиток велосипедної мобільності є важливою складовою формування сучасного міського середовища. Одним із необхідних елементів відповідної інфраструктури є велостійки, що забезпечують тимчасове зберігання та надійне кріплення велосипедів у громадських просторах. Велостійки слід розглядати не лише як функціональний інженерний елемент, а і як важливу складову благоустрою, що впливає на естетичні характеристики міського середовища.

Ключові слова: велостійки, дизайн середовища, благоустрій території, міський простір.

Метою дослідження є розробка пропозицій щодо удосконалення архітектурно-дизайнерських рішень велостійок для підвищення їх ролі у формуванні якісного міського середовища.

Завдання дослідження: аналіз наукового та практичного досвіду проєктування і встановлення велостійок; визначення особливостей їх впливу на естетичні якості міського середовища; формування рекомендацій щодо вдосконалення їх архітектурно-дизайнерського вирішення.

Об'єкт дослідження – велостійки різних типів.

Предмет дослідження – візуальні характеристики велостійок та їх вплив на естетичні якості міського середовища.

Методика дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи: порівняльний аналіз, систематизацію, узагальнення, абстрагування та синтез. Їх застосування дало змогу визначити основні чинники, що формують вплив велостійок на міське середовище, а також окреслити напрями вдосконалення їх функціональних і художньо-естетичних характеристик.

Результати дослідження. Сучасні типи велостійок сформувалися у XX столітті разом із розвитком велосипедної інфраструктури міст. Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 велосипедні стоянки мають інтегруватися у структуру громадських просторів та забезпечувати безпечне кріплення велосипеда, зокрема за раму. Водночас нормативна база лише частково регламентує їх архітектурно-художні характеристики, що відкриває широкі можливості для варіативних проєктних рішень. Найбільш поширеним типом є U-подібна велостійка (Sheffield stand), яка набула значного поширення завдяки простоті конструкції, універсальності та зручності використання. Вона забезпечує двоточкову фіксацію велосипеда та сумісність із різними типами замків, що зумовило її використання як базового стандарту в багатьох країнах (рис. 1а). Поряд із цим сучасна практика демонструє значне різноманіття типологічних і дизайнерських рішень (рис. 1б). Аналіз досвіду експлуатації велостійок дозволив сформулювати основні вимоги до їх проєктування: забезпечення не менше двох точок контакту з велосипедом, можливість використання U-подібного замка, міцність, довговічність та відсутність ризику пошкодження транспортного засобу. Зазначені вимоги визначають і конструктивні рішення: застосування сталі (оцинкованої, нержавіючої або з полімерним покриттям), використання круглого профілю діаметром 40–60 мм, закріплення у бетонній основі або анкерування до покриття майданчика. Важливою тенденцією є перехід від суто утилітарних рішень до інтегрованих дизайнерських об'єктів, що враховують контекст середовища. Велостійки можуть виконувати роль елементів ідентичності місця, підкреслювати характер забудови,

доповнювати архітектурну композицію простору або виступати локальними арт-об’єктами.

а. Велостійка типу «Шеффілд»

б. Велостійки у вигляді кола

Рис. 1. Велостійки у міському середовищі

Міжнародний досвід, зокрема практика міст Північної Європи, свідчить, що найбільш ефективними є рішення, у яких поєднуються функціональність, ергономічність, візуальна інтеграція та узгодженість матеріалів з іншими елементами благоустрою.

Висновки. Велостійки доцільно розглядати як повноцінний компонент архітектурного середовища, що поєднує функціональні, ергономічні та естетичні характеристики. Їх проєктування потребує комплексного підходу з урахуванням містобудівного контексту, типу забудови та сценаріїв використання простору. Архітектурно-дизайнерські рішення велостійок істотно впливають на візуальну якість міського середовища та формування комфортного громадського простору.

Література:

1. *ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій.*
2. *Sheffield Cycle Stand. Furnitubes. URL: https://www.furnitubes.com/street-furniture/product/sheffield-cycle-stand/ (дата звернення: 21.04.2026).*